

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Alienatio Canonica Rerum Ecclesiae Temporalium

**Wiestner, Jacob
Prielmeyer, Bernhard F.**

Ingolstadii, 1692

Articulus IX. De malè alienantium Pœnis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61444](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61444)

dicta, ut hætenus latè est explicatum: respectu cujusmodi rerum Præscriptio sub ejusmodi Forma factæ Alienationis vim habet, per tradita à Baldo apud Redoanum *de Reb. Eccles. non alien. Rubr. 1. cap. 3. n. 13.*

ARTICULUS IX.

De malè alienantium Pœnis.

S U M M A R I U M.

1. Istarum necessitas.	8. Defectus Traditionis:
2. Pœna in malè alienantes Civili:	9. Ignorantia Facti,
3. Ecclesiastico Antiquiore:	10. Et ipsius etiam Juris.
4. Et moderno jure lata.	11. Expositio c. 1. de Constit. in 6.
5. Ab ijs excusat Consuetudo:	12. Et c. Cùm illorum 32. de Sent. Excom.
6. Defectus Administrationis:	13. Ab iisdem excusat culpa solum Venialis.
7. Alienationis imperfectio:	

- 1 **U**T Ecclesiarum & Monasteriorum indemnitati consulere-
retur, non satis erat, causas, ex quibus, & Formam sive
modum, quo ad rerum Immobilium & Pretiosarum ad
illa pertinentium Alienationem deveniri posset, definire: &
aliter factam irritari, nisi Prælatorum & ceterorum Administra-
torū, Alienationes & quandoque dilapidationes attentantium,
seu facilitas seu temeritas, propositis severissimæ seu coercitio-
nis seu Vindicationis remedijs, & in dies magis, compesceretur.
- 2 Et primò quidem Leonis Imp. *l. jubemus 14. §. Oeconomus C. De SS. Eccles. c. Nulli 5. in fine, de Reb. Eccles. alien.* allegata, &
Canonizatâ Constitutione, res Ecclesiarum malè alienantes
Officij sui amissione plecti, & ad illati illis damni resarcitio-
nem compelli jubentur. Consonat *can. Monemus cum seqq. 12. q.*
- 3

12. q. 2. Imò Episcopi, qui absque necessitate, *can. Apostolicos §. Quisquis*, *can. Si quis Episcopus 10. q. 2.* Abbates & Clerici, qui absque licentia Episcopali Ecclesiarum res distrahebant, deponerentur per text. *can. Quisquis*, & præsertim *can. Abbatibus q. cit.* Qui verò res ita distractas & acceptas non restituebant, ipso facto erant excommunicati §. *Quisquis cit.* Quæ excommunicationis pœna etiam in Presbyteros & alios, qui prædij vel alterius rei Immobilis contra SS. Canones attentatæ Alienationi subscripserunt, decreta est *can. Non liceat Papa 12. q. 2. c. Si quis 6. de Reb. Eccles. alien.* Religiosi denique Monasterio, Prioratui, Ecclesiæ vel Administrationi præpositi, si istorum jura, redditus & possessiones alicui ad vitam vel quodcunque longum tempus contra SS. Canones concedebant, suspensionem ab Officio ipso facto incurrerant ex Decreto Concilij Viennens. *Clement. 1. eodem Tit. relato.*

Hodie, ubi consuetudo aliud non exigit, Res & bona Ecclesiastica malè alienantes, & sic alienata recipientes potissimum obnoxii sunt pœnis à Paulo II. latis *Extravag. Ambitiosa eodem Tit.* quâ, contractibus juxta dicta *art. 7. n. 4.* annullatis, imprimis tam alienans, Episcopo & Abbate inferior, quàm qui ejusmodi res malè alienatas receperit, excommunicatur: Episcopi verò & Abbates Ecclesiarum & Monasteriorum suorum bona, contra ipsius tenorem alienantes, interdicti ingressu Ecclesiæ: & si sub hoc interdicto sex mensibus perseveraverint, à regimine & administratione Ecclesiarum vel Monasteriorum suorum ipso facto suspensi pronuntiantur: Inferiores denique Prælati, Commendatarij & Ecclesiarum Rectores beneficiati & alii Administratores ultra Excommunicationem, Dignitatib, Beneficiis & Officiis, quorum res & bona alienant, privantur: ita, ut illa absque ulla declaratione vacare censeantur Quæ pœnæ omnes in suprâ *art. 5. n. 15. cit.* S. Congregat. Card. Interpp. Decreto, Urbani VIII. jussu edito, confirmantur, adjunctâ in Prælatos, & quoscunque Superiores Regulares, res & bona

Immobilia aut mobilia Pretiosa, contra ipsius tenore præscriptam formam alienantes, pœnâ privationis omnium suorum Officiorum, Vocisque tam activæ quàm passivæ, & perpetuæ inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, ipso facto incurrendâ. Ab his tamen pœnis

5 Excusat primò Consuetudo locorum, in quibus Constitutiones illæ usu non receptæ, vel non-usu sunt abrogatæ, ut *cit. art. 7. n. 24.* est dictum.

6 Secundò etiam, ubi usu receptæ sunt, ab iis excusantur Religiosi subditi, & alij non habentes Administrationem; quia *cit. Clement. & Extravag. textus* loquitur de Prælati Beneficiatis & alijs obtinentibus Administrationem: quâ cùm illi careant, pœnali & odiosa utriusque dispositione non afficientur, Bonacina *Tract. de Alienat. quest. unâ cap. 5. n. 1.* & Donat. *Tom. 1. Prax. Regul. p. 2. tract. 14. quest. 89. n. 5.* Quod etsi ita se habeat, etiam illi, si res Ecclesiasticas, quarum administratione carent, distrahere, dissipare aut usurpare præsumant, alijs pœnis sunt mulctandi, Donatus *ibid. n. 6.* Imò Bonacina *l. cit. n. 3.* cum Franc. Leone *Thesaur. Fori Eccles. p. 1. cap. 15. n. 53.* illos affici existimat Excommunicatione a Concilio Trident. *sess. 22. cap. 11. de Reformat. latâ,* & Papæ absolutioni reservatâ.

7 Tertiò ab iisdem excusantur, qui Alienationem solùm attentant, & Tractatu nondum perfectò, recedunt; quia regulariter pœna imposita facienti, non contrahitur per solam criminis attentionem, Quaranta *in Summa Bullar. V. Alienatio rer. Eccles. n. 50.* & Donatus *quest. 90. n. 1.* An etiam, quem Alienationis contractu ad finem perducto, pœnitet, si illam ante actualem rerum traditionem revocet? Hunc non excusari vult *cit. Bonacina n. 2.* cùm quòd Venditio, Locatio & similes contractus quoad substantiam mutuo consensu contrahentium perficiantur *princ. & §. 1. Instit. de Oblig. ex cons. & l. Consensu 2. princip. ff. de O. & A.* tum verò; quòd ante traditionem completus & consummatus censeatur effectus sub pœnis illis prohibetæ Alienationis:

nationis, isto autem completo & consummato, Censuras contrahi communis sit sensus DD. Ita Bonacina & probabiliter omnino.

Sed, sicut benignior, ita communior, & tam Jure quàm ratione spectatis, probabilior hac de re est sententia Quarantæ & Donati *l. cit.* eum relatis pœnis non obnoxium docentium cum Navarro *Consil. 19. de Reb. Eccles. alien. n. 13.* Covarruvia *lib. 2. Var. cap. 17. n. 7.* & Filliucio *Tract. 14. cap. 7. n. 19.* Et de Jure quidem Antiquiore id satis constat ex *c. Si quis cit.* ubi alienans & Alienationi subscribens etiam post traditionem primùm excommunicandus dicitur, *nisi fortè & Alienator, & qui acceperit, celeri restitutione sibi prospexerint*, indubitato indicio ab Excommunicatione immunem esse, qui contractum revocat ante traditionem. De Recentiore idem desumitur ex *Extravag. cit.* quâ, ut Excommunicatio ab Alienante, & cum isto contrahente incuratur, receptio exigi videtur Verbis: *tam qui alienat, quàm is, qui alienatas res receperit, sententiam Excommunicationis incurrat.* Ratio est; quia pœnæ & maximè Censuræ in facientes latæ non incurruntur, nisi si secutus sit effectus prohibitus sub illis: quod Navarrus *Consil. 37. de Sent. Excommunicat. n. 2.* Suarez *de Censur. disp. 4. l. 3. n. 4.* Coninck *disp. 13. dub. 8. Conclus. 7.* & alij rectè colligunt ex *c. Perpetuò 7. de Elect. in 6.* ex cujus dispositione Jure lata privatio potestatis eligendi non contrahitur solâ collatione suffragij in indignum, etiam scienter factâ, nisi ex ejusmodi suffragijs communis electio indigni sequatur. Cujus argumento *Extravag. cit.* lata Excommunicatio & ceteræ pœnæ non incurruntur, antequam rei Ecclesiasticæ ab uno receptio, ac proinde ab altero traditio sit facta; quia hæ, & non sola contrahentium conventio, effectus sunt prohibiti sub ejusmodi pœnis. Vnde corrui ratio Bonacinæ.

Excusantur quartò, qui res seu bona Ecclesiastica alienant aut recipiunt ex ignorantia v. g. quòd res distractas aut acceptas ad Ecclesiam, Monasterium &c. pertinere non sciant, ut colli-

gitur partim ex verbis, *quicquam alienare præsumpserint Extravag. cit.* præsumptio enim denotat dolum, scientiam & temeritatem Navarrus *l. cit.* partim verò; quòd ignorantia, si probabilis est, excuset à peccato mortali: ac proinde à memoratis pœnis, quæ peccatum grave supponunt, Navarrus *Tractatu de Alien. rer. Eccles. n. 14.* Bonacina & Donatus *l. cit.* modo ignorantia non sit supina & crassa; hanc enim non excusare, & scientiæ æquiparari satis constat ex *can. fin. dist. 33. c. Ut animarum, de Constit. in 6. & l. Nec supina 6. ff. de Jur. & facti ignor. Gaill. lib. 2. Observat. 38. n. 15.*

An autem à memoratis pœnis etiã Juris ignorantia excuset, dubium & dubitandi ratio est; quòd Excommunicatione eique similes pœnæ Jure communi latæ, ab ignorantibus contrahi possint. *arg. c. Ut animarum cit.* sententias Censurarum tantum per statuta Ordinariorum latas excipientis. Unde à contrario infertur, Jure Communi Ecclesiastico latas hujusmodi pœnas incurri, vel saltem quoad hoc standum dispositione Juris Communi, Glossa *in c. cit. v. Statuta:* quo spectato Excommunicationem etiã ab ignorantibus incurri, non obscure supponitur *c. Cum illorum 32. §. Circa quos ibi, vel juris ignari nesciant, se Excommunicationis vinculo teneri, & §. Circa reliquos: & cum Claro §. fin. quest. 85. n. 3.* tradit Covarruvias *in c. Alma p. 1. §. 10. n. 9.*

10 Sed etiã ab hujusmodi, five Jus Alienationem prohibens, imò pœnas tantum in malè alienantes eo latas ignorante, si ignorantia crassa & supina non sit, Excommunicationem & reliquas Censuras non contrahi, cum *cit. Navarro Consil. 19. rectè affirmant Quaranta v. cit. n. 9. & 10. Suarez. disp. 4. s. 9. n. 19. Bonacina & Donatus l. cit.* Et quidem, si de ignorantia Juris eam prohibentis loquamur, id satis constat ex textu *Extravag. cit.* pœnis illis prosequenti Alienationis *præsumptionem*, in hujusmodi ignorantibus deficientem. De ignorantia etiã solius pœnæ Alienationis præsumptioni annexæ, desumi-

tur ex *can. Proposuit §. Sed ea planè dist. 82.* ex cuius dispositione suspensionis vel depositionis pœnâ, in Clericos incontinentes decretâ, non afficiuntur, qui sanctionem illam statuentem ignorant. Ratio est; quia Excommunicatio & ceteræ Censuræ sunt pœnæ Medicinales *c. 1. de Sens. Excommunicat. in 6.* Jure specialiter introductæ, ut sui horrore à contumacia, inobedientia, & contemptu Potestatis Ecclesiasticæ absterreant *c. Ex parte 23. de V. S. & propterea exigunt præviam monitionem c. 1. cit. c. Sacro de sent. Excommunicat. c. Constitutionem & c. ibid. in 6.* qualis intervenisse: uti etiam Ecclesiasticæ potestatis, ab eaque latæ Censuræ contemptor dici nequit, qui ejus comminationem ignoravit, ut ex communi DD. sensu rectè advertit Gonzalez *in c. Cùm illorum cit. n. 3.*

Neque aliud persuadet: imò potiùs favet *c. Ut animarum sit.* cùm quia, si textus iste absolutè de ignorantia ipsius statuti sive Legis Diœcesanæ aliquid sub Censura prohibentis, & non solius pœnæ, ut omnino posse videtur, intelligatur: ex eo ad rem præsentem nihil inferri potest, ut rectè observat *cit. Suarez n. 24.* tum verò, quia ejus dispositio, hoc ipso quod obviet periculis animarum: favorabilis atque idcirco patiens est extensionis & latæ interpretationis, ita, ut nomine Ordinarij, sicut Episcopi: ita etiam Papa, qui est omnium Christi Fidelium & & ipsorum etiam Ordinariorum Ordinarius: ab eoque conditi Canones & constitutiones comprehendantur nomine statuti; Sylvester *V. Excommunicatio 2. & ult. §. 3. c. si Ordinarij & statutorum* textus specialiter meminerit, vel quòd Bonifacius VIII. cujus ille textus rescriptum est, de his specialiter fuerit consultus, vel major de ipsis quàm Constitutionibus Ecclesiæ universalibus dubitandi ratio subesset; cùm hæc faciliùs, quàm propriæ Diœceseos statuta à Fidelibus Diœcesanis ignorentur: propter quam causam Excommunicationem, aliasque Censuras Legge Ecclesiæ universali latas, ab illarum ignavis non incurri, magis exigit dispositionis *cit.* ratio, *ut animarum periculis obvietur.*

Neque

12. Neque *c. Cùm illorum cit.* quia in primis non desunt, quæ
c. Ut animarum cit. textu illo posteriore, hac in re conditum
 Novum Jus, & Antiquo derogatum. velint apud Barbosam *ibi*
n. 1. Deinde; quia *c. Cùm illorum cit.* dispositio commodè ex-
 plicari potest, & a non paucis DD. solet, de Ignorantia Juris,
 non Excommunicationem infligentis, sed sub Irregularitatis
 pœna prohibentis, ne quis in Excommunicatione Ordines su-
 scipiat per notata *ibi* ab Innocentio Barbosa *n. 3.* & Gonzalez
n. 3. in fine. Denique; quia ignorantia illa tam Facti quàm Ju-
 ris fuit crassa; cùm circa Factum proprium gravissimùmque, &
 Jus notissimum versaretur, ut alijs relatis observat. Palao *Tract.*

13. 2. *disp. 1. p. 17. n. 6.*

Quintò denique ab iisdem pœnis, etiã ubi supra allegata
 Jura Pœnalia omnia usu recepta sunt, excusantur quicunque
 rerum Ecclesiasticarum, suæ administrationi commissarum,
 Alienatione, ex quacunque alia causa graviter non peccant,
 Quaranta *cit. n. 50.* Ratio est; quia ex una parte Deposito & ce-
 teræ ijs proditæ, omnes valde graves: Excommunicatio autem
 Ecclesiasticarum omnium gravissima pœna est, per *text. c. Cùm*
non ab homine. 10. de Judicys. ibi, Cùm Ecclesia non habeat ultra
quid faciat: ex altera verò pœnæ commensuratæ esse debent
 culpæ per *text. can. Non afferamus. 24. q. 11. can. Pro qualitate. 26.*
q. 7. c. sicut dignum. 6. princip. de Homicidio, c. Quæsit. 2. De ys,
quæ à majori, & l. Perspicendum. l. 1. ff. & l. sancimus. 22. C. de
Pœnis. Ac proinde, si alienatio ex quacunque causa graviter pec-
 caminosa non est, Excommunicatio & reliquæ pœnæ non con-
 trahentur per ea, quæ ex Navarri *Manual cap. 27. n. 9.* Covar-
 ruviæ in *c. Alma de Sent. Excom. in 6. p. 1. §. 9.* aliorumque DD.
 communi sensu tradunt *cit. Suarez. disp. 4. Sect. 4. Sanchez*
lib. 6. Moral. cap. 4. n. 55. Coninck. disp. 13. dub. 8.

Conclus. 2. & Palao Tract. 29. disp. 1.

p. 7. n. 2.

PARS